

## **AVANTGARDA A DEMOKRATICKÝ PROUD**

|                         |                                                                                                                                                          |
|-------------------------|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| <b>Tematická oblast</b> | Česká literatura 1. poloviny 20. století                                                                                                                 |
| <b>Datum vytvoření</b>  | 4. 12. 2012                                                                                                                                              |
| <b>Ročník</b>           | 3. ročník gymnázia                                                                                                                                       |
| <b>Stručný obsah</b>    | Úkoly jsou věnovány Vladislavu Vančurovi a autorům patřícím k demokratickému proudu. Slouží k procvičení a zopakování učiva na základě pracovních listů. |
| <b>Způsob využití</b>   | Žáci řeší jednotlivé úkoly, ve kterých musí vycházet ze svých znalostí a uplatnit také tvořivost. Součástí je i řešení daných úkolů.                     |
| <b>Autor</b>            | Mgr. Martina Svízellová                                                                                                                                  |
| <b>Kód</b>              | VY_32_INOVACE_15_CSVI18                                                                                                                                  |

Gymnázium a Jazyková škola s právem státní jazykové  
zkoušky Zlín

## AVANTGARDA A DEMOKRATICKÝ PROUD

### AVANTGARDNÍ PRÓZA

VLADISLAV VANČURA

1. Opravte názvy děl:

- a. Pole míru a válečná
- b. Dělník Jan Marhoul
- c. Rozverné léto
- d. Luh královny Dorotky
- e. Konec dobrých časů
- f. Jezero Ukareve
- g. Kuba a Kubula Kubikula

2. Přiřaďte postavy k dílům: 1. Markéta Lazarová, 2. Rozmarné léto

- a. Kozlík
- b. Kateřina Důrová
- c. Kanovník Roch
- d. Mikoláš
- e. Arnoštek
- f. Alexandra
- g. Kristian
- h. Anna

3. Otázky ke knize Rozmarné léto:

- a. Vysvětlí název. Jak souvisí název s obsahem?
- b. Kde se příběh odehrává?
- c. Jaký mají mezi sebou vztah tři hlavní mužské postavy?
- d. Jaká je atmosféra vyprávění?
- e. Vystihněte charakter paní Kateřiny.
- f. Co naruší jejich poklidný život?

4. Převeďte úryvek do dnešní mluvy.

*„Dobrý den,“ odušil mistr Důra, „konám cvičení, s nimiž jste obeznámen a jež už sdostatek rozvzteklila kanovníka. Poshovte mi, abych obeplul nádrž.“*

*„Zajisté, nepohněvá-li můj souhlas abbého, nechci vám překážeti,“ odpověděl příchozí a usedl na stoličku, co plavčík, nesa doutník v ústech, čeřil hladinu bazénu.*

*Duchovní na druhém břehu založil stránku a odloživ knihu, opětoval pozdrav.*

*„Dobré jitro, majore. Domníváte se doposud, že shovívavost, již osvědčujete vůči tomuto pošetilci nevýrazného ducha, je správná?“*

*„Ano,“ děl myslivec, „tělocvik mistrův se zdá příhodným a jeho duch, jakkoliv je jen plavčíkem, je dost hbitý, aby vám rozmanitě odpovídal. Mohl bych zabrániti, aby nevstoupil do lázně, avšak přišed, spatřil jsem jej již pohroužena do vody a plovoucího. Proč mám rušiti věci, jež trvají?“*

## DEMOKRATICKÝ PROUD

### 1. Přiřaďte pojmy k jednotlivým autorům.

Karel Čapek

Karel Poláček

Josef Čapek

Eduard Bass

Muži v ofsajdu, kabaret Červená sedma, Olga Scheinpflugová, Rychnov nad Kněžnou, Lidé z maringotek, žid, Eduard Schmidt, překlady francouzské poezie, rozhlášky, Okresní město, Bergen-Belsen, Hordubal, Divadlo na Vinohradech, Klapzubova jedenáctka, Loupežník, Osvětim, Povídky o pejskovi a kočičce

KAREL ČAPEK

### 2. Doplňte:

| dílo                  | žánr  | téma             | dobu vzniku |
|-----------------------|-------|------------------|-------------|
| Krakonošova zahrada   |       |                  |             |
|                       | drama | epidemie a válka |             |
| Italské listy         |       |                  |             |
| Povídky z jedné kapsy |       |                  |             |
|                       |       | osudy letce      | 30. léta    |
| Krakatit              |       |                  |             |
| Matka                 |       |                  |             |

### 3. Doplňte:

- Karel Čapek je považován za předchůdce \_\_\_\_\_ literatury.
- Byl nejmladší ze \_\_\_\_ dětí.
- Pracoval v redakci Národních listů, potom \_\_\_\_\_.
- Udržoval dlouholeté přátelství s významnou osobností - \_\_\_\_\_.
- Narodil se v \_\_\_\_\_ v rodině lékaře.

### 4. Spojte:

RUR

Bílá nemoc

Hordubal

Povídky z jedné kapsy

Noetika, Polana, blíže neurčený ostrov, Modrá chryzantéma, Krivá, válečné ambice fašistických diktatur, detektiv, Helena, srdeční vada, Obyčejný život, vědecko-fantastické drama, Štěpán Manya, Alquist, Galén, mechanicky dokonalí dělníci, doktor Mejzlík

### 5. Které další autory detektivek znáš?

## ŘEŠENÍ

### AVANTGARDA A DEMOKRATICKÝ PROUD

#### AVANTGARDNÍ PRÓZA

VLADISLAV VANČURA

1. Opravte názvy děl:

|                           |                               |
|---------------------------|-------------------------------|
| a. Pole míru a válečná    | <b>Pole orná a válečná</b>    |
| b. Dělník Jan Marhoul     | <b>Pekař Jan Marhoul</b>      |
| c. Rozverné léto          | <b>Rozmarné léto</b>          |
| d. Luh královny Dorotky   | <b>Luk královny Dorotky</b>   |
| e. Konec dobrých časů     | <b>Konec starých časů</b>     |
| f. Jezero Ukareve         | <b>Jezero Ukereve</b>         |
| g. Kuba a Kubula Kubikula | <b>Kubula a Kuba Kubikula</b> |

2. Přiřaď postavy k dílům: 1. Markéta Lazarová, 2. Rozmarné léto

|                    |   |
|--------------------|---|
| a. Kozlík          | 1 |
| b. Kateřina Důrová | 2 |
| c. Kanovník Roch   | 2 |
| d. Mikoláš         | 1 |
| e. Arnoštek        | 2 |
| f. Alexandra       | 1 |
| g. Kristian        | 1 |
| h. Anna            | 2 |

3. Otázky k dílu Rozmarné léto:

- Vysvětli název. Jak souvisí název s obsahem?  
**Dílo se odehrává v létě, v době prázdnin a bezstarostnosti.**
- Kde se příběh odehrává?  
**Příběh se odehrává v lázeňském městě Krokovy Vary.**
- Jaký mají mezi sebou vztah tři hlavní mužské postavy? **Jsou to přátelé, tráví spolu dlouhé chvíle v nedůležitých hovorech.**
- Jaká je atmosféra vyprávění? **Atmosféra je poklidná, hravá, vystihuje autorovu představu životní pohody.**
- Vystihněte charakter paní Kateřiny. **Paní Kateřina je hádavá, žárlivá žena.**
- Co naruší jejich poklidný život? **Příjezd kouzelníka Arnoška a jeho asistentky Anny.**

4. Převeďte úryvek do dnešní mluvy.

Například:

*„Dobrý den,“ řekl pan Důra, „cvičím, jak víte. Rozzlobil jsem tím hodně duchovního. Počkejte chvíli, zaplavu si.“*

*„Určitě, duchovní se nebude zlobit, nechci vám překážet,“ odpověděl příchozí a sedl si na židli, jako plavčík, čeřil hladinu bazénu a přitom měl v ústech doutník.*

*Duchovní na druhém břehu založil stránku a odložil knihu, odpověděl na pozdrav.  
 „Dobré ráno, majore. Domníváte se stále, že je dobré být shovívavý vůči takovému hlupákovi?“  
 „Ano,“ odpověděl myslivec, „sport mu prospívá a není vůbec hloupý, i když je jen plavčíkem.  
 Dokáže velmi pohotově reagovat. Mohl bych mu zabránit, aby si zaplavával, avšak přišel jsem, když  
 byl už ve vodě. Proč bych ho měl rušit?“*

## DEMOKRATICKÝ PROUD

### 1. Přiřaďte pojmy k jednotlivým autorům.

Karel Čapek

Karel Poláček

Josef Čapek

Eduard Bass

**K. Čapek**- Olga Scheinpflugová, překlady francouzské poezie, Hordubal, Divadlo na Vinohradech, Loupežník

**K. Poláček** – Muži v ofsajdu, Rychnov nad Kněžnou, žid, Okresní město, Osvětim

**J. Čapek** – Bergen-Belsen, Povídky o pejskovi a kočičce, Loupežník

**E. Bass** – kabaret Červená sedma, Lidé z maringotek, rozhásky, Klapzubova jedenáctka

KAREL ČAPEK

### 2. Doplňte:

| dílo                  | žánr                           | téma                                        | doba vzniku                  |
|-----------------------|--------------------------------|---------------------------------------------|------------------------------|
| Krakonošova zahrada   | krátké prózy                   | příroda, láska k zahradničení               | první období do 1920         |
| Bílá nemoc            | drama                          | epidemie a válka                            | páté období 2. pol. 30. let  |
| Italské listy         | cestopisné fejetony            | dojmy z cest                                | druhé období 1921-1927       |
| Povídky z jedné kapsy | soubor povídek                 | hranice poznání a spravedlnosti             | třetí období 20./30. let     |
| Povětroň              | román (část noetické trilogie) | osudy letce                                 | čtvrté období 30. let        |
| Krakatit              | román                          | nebezpečí zneužití vědy (třaskavina)        | druhé období 1921-1927       |
| Matka                 | drama                          | varování před válkou a lidskou lhostejností | páté období 2. pol. 30. léta |

### 3. Doplňte:

- Karel Čapek je považován za předchůdce science-fiction literatury.
- Byl nejmladší ze 3 dětí.
- Pracoval v redakci Národních listů, potom v Lidových novinách.
- Udržoval dlouholeté přátelství s významnou osobností – T. G. Masarykem.
- Narodil se v Malých Svatoňovicích v rodině lékaře.

### 4. Spojte:

RUR – blíže neurčený ostrov, Helena, vědecko-fantastické drama, Alquist, mechanicky dokonalí dělníci

Bílá nemoc – válečné ambice fašistických diktatur, Galén

Hordubal – noetika, Polana, Krivá, srdeční vada, Obyčejný život, Štěpán Manya

Povídky z jedné kapsy – detektiv, Modrá chryzantéma, doktor Mejzlík

5. Které další autory detektivek znáš?

Arthur Conan Doyle, Agata Christie, Dick Francis, Raymond Chandler, Ed McBain, Rex Stout

PRAMENY:

VANČURA, V. *Rozmarné léto. Humoristický román*. 7. vyd. Praha: Československý spisovatel, 1981.

HÁNOVÁ, E. a kol. *Odmaturuj z literatury 1*. 3. vyd. Brno: Didaktis, 2004. ISBN 80-7358-016-0.